

Belediye İşçisi Aynı Zamanda Meclis Üyeliği Yapabilir Mi?

UYARI: Makale'nin tamamına, sitemize üye girişi yaptıktan sonra ulaşabilirsiniz. Siteye üye değilseniz, lütfen ÜYE OL butonuna tıklayarak üye olunuz. Üyelik esnasında, girilen bilgilerin şüpheli olması halinde, üyeliğiniz silinecektir.

BELEDİYE İŞÇİSİ AYNI ZAMANDA MECLİS ÜYELİĞİ YAPABİLİR Mİ?

Özal BOZTOPRAK

Sayıştay Denetçisi

1. GİRİŞ

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4'üncü maddesine göre, kamu hizmetleri; memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürülür. İşçiler, ilk üç kategori dışında kalan kişilerdir ve iş kanununa tabidirler.

Belediye meclis üyeleri ise *"Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun"* hükümlerine göre seçilen kişilerdir.

Makalemizde belediyede çalışan sürekli işçilerin meclis üyeliğine seçilmesi durumunda yukarıda açıkladığımız iki görevi bir arada yürütüp yürütemeyeceği yargı kararları ışığında açıklanacaktır.

2. YARGI KARARLARI IŞIĞINDA BELEDİYE İŞÇİLİĞİ KADROSU İLE MECLİS ÜYELİĞİNİN BİRLEŞEMEYECEĞİ

Konunun İçişleri Bakanlığına çokça sorulması üzerine Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü bir genelge yayınlamış ve bu görüşe ilişkin Danıştay Birinci Dairesinden istişari görüş istenmiştir.

İçişler Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 2010/53 sayılı genelgesinde;

Belediye veya il özel idaresinde çalışan daimi işçinin, işçilik görevinden ayrılmadan aynı zamanda belediye meclisi üyeliğini veya il genel meclisi üyeliğini yürütüp yürütemeyeceğine ilişkin olarak Bakanlığımız Hukuk Müşavirliğinin Danıştay'dan istişari görüş istemi neticesinde, Danıştay Birinci Dairesinden almış olduğu 18/2/2009 tarih, E:2008/1444 ve K:2009/334 sayılı Kararda;

4857 sayılı İş Kanunu ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun, belediye meclisi ve il genel meclisinin görev ve yetkilerini belirleyen hükümleri ile söz konusu meclislerin toplantı ve görüşme yapma, komisyon oluşturma, komisyon çalışmalarında görev alma, başkanlığa vekalet etme ve benzeri konuları düzenleyen hükümleri birlikte değerlendirildiğinde söz konusu kamu kurumlarında çalışan daimi işçilerin, işçi olmalarından kaynaklanan statüleri ile aynı tüzel kişilikteki meclis üyeliği statüleri birbirleriyle çatışmakta, dolayısıyla meclis üyesi sıfat ve yetkilerini kullanarak aynı tüzel kişilikte karar alma, denetim ve yaptırım süreçlerine katılmalarının mümkün olmadığı sonucuna varılmıştır.

İlgili kişiler mezkûr genelgenin iptali için Danıştay Sekizinci Dairesine başvurmuş ve Daire aşağıdaki nedenlerle genelgeyi iptal etmiştir.

Danıştay Sekizinci Dairesi'nin 10/02/2012 günlü, E:2010/8752, K:2012/467 sayılı kararıyla; 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 9' maddesi, 5393 sayılı Belediye Kanununun 17. maddesi, 2972 sayılı mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 9. maddesinden bahisle, belediye meclisi veya il genel meclisi üyesi seçilebilmek için adayların işçi kadrosunda ifa ettikleri görevlerinden ayrılmaları yolunda yasal bir zorunluluk bulunmadığı, yine Anayasanın 5. ve 48. maddeleri uyarınca, çalışmanın kamu hizmetine girme ve seçilme gibi hak ve ödevlerin kullanımının ancak Yasa hükmü ile sınırlandırılabileceği, devletin bu hakların kullanımını engelleyen sınırları kaldırmakla yükümlü olduğu, her ne kadar gerek 5302 sayılı İl Özel İdaresi Yasasında, gerek 5393 sayılı Belediye Yasasında, gerekse 2972 ve 2839 sayılı yasalarda il genel meclisi veya belediye meclisi üyelerinin bu görevleri ile beraber daha önce ifa etmekte oldukları işçilik görevini aynı anda ifa etmelerine cevaz veren bir hüküm bulunmamakta ise de, bu iki görevi aynı anda yürütmelerini yasaklayan bir hükmün de anılan Yasalarda yer almadığı, bununla birlikte yasal bir boşluk bulunmasına ilişkin hukuki durumun, Anayasa ile vatandaşlara tanınan hakların kullanımını engelleyecek şekilde kişi aleyhine yorumlanarak düzenleme yapılması ve işlem tesis edilmesinin, Anayasanın hakların ancak yasa hükmüyle sınırlanacağı yolundaki temel prensibine açık aykırılık teşkil edeceği, bu duruma göre, il genel meclisi veya belediye meclisi üyesi seçilebilmek için devam etmekte olan işçilik görevinin bırakılması gerektiğine ilişkin veya bu iki görevin birlikte yürütülmesini yasaklayan açık bir yasal düzenleme bulunmamasına rağmen; Anayasanın hakların ancak yasa hükmüyle sınırlanacağı yolundaki temel prensibine aykırı olarak, belediye

ya da il özel idaresi bünyesinde daimi işçi kadrosunda çalışan kişilerin bu görevlerinden ayrılmadan, aynı belediyede belediye meclis üyesi veya aynı il özel idaresinde il genel meclisi üyesi olarak görev yapamayacaklarına ilişkin **İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 03/08/2010 gün ve 2010/53 sayılı genelgesinde ve bu genelge uyarınca tesis edilen 07/08/2010 gün ve 2949 sayılı ... Valiliği İl Özel İdaresi İşleminde hukuka uyarlık bulunmadığı, gerekçesiyle dava konusu genelge ile ...Valiliği İl Özel İdaresi İşleminin iptaline karar verilmiştir.**

İptal kararı üzerine İçişleri Bakanlığı konuyu Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna götürmüş ve 24.03.2014 tarihli 2012/1574 Esas no ve 2014/1051 Kararı ile Danıştay 8. Dairesinin kararının bozulmasına oy çokluğuyla karar verilmiştir.

Sayıştay Yedinci Dairesi'nin 16.02.2016 tarihli 76 sayılı kararında ...Belediyesinde daimi işçi statüsünde bulunan belediye meclis üyesinin bu iki görevi bir arada yapamayacağına hükmederek, işçilikte almış olduğu ücretin kamu zararı olduğuna hükmetmiştir.

3. SONUÇ

Belediyede veya il özel idaresinde çalışan daimi işçinin işverenin, belediye veya il özel idaresi tüzel kişiliği olduğu, belediye başkanının veya valinin, ilgili idarenin başı ve tüzel kişiliğin temsilcisi olarak işveren sıfatıyla hareket edeceği ve kurumda çalışan işçinin, işinde gereği gibi çalışıp çalışmadığı, işine devam edip etmediği, işyerindeki tutum ve davranışları gibi birçok konuda işverenin denetim ve gözetimi altında olacağı, gerektiğinde işverenin, bu kişiye Kanundan kaynaklanan çeşitli yaptırımları uygulayabileceği olağandır.

İl genel meclisinin veya belediye meclisinin, ilgili tüzel kişiliğin karar organı olarak söz konusu tüzel kişiliğin mali konulardaki iş ve işlemlerini denetlediği, belediye başkanının başkanlıktan düşürülmesine kadar uzanan yetkilerle donatıldığı, personelin performans ölçütlerini karara bağlamak, sürekli işçilere ait norm kadroların ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek gibi tüzel kişilikte çalışan işçileri doğrudan ilgilendiren bazı görev ve yetkilerinin bulunduğu dikkate alındığında, işçinin çalıştığı tüzel kişilikte aynı zamanda meclis üyesi olarak görev yapması halinde, işveren gibi hareket etmesine imkân sağlayacak bir statüye kavuşabileceği, işverenin işçi üzerindeki denetim ve yaptırım yetkilerinin kısmen de olsa kullanılamaz hale gelebileceği, işçinin işvereni denetleyebilmesi gibi iş hayatının olağan akışına aykırı bir durumla karşılaşılabilmesi ve en önemlisi, il genel meclisi veya belediye meclisi üyesi olarak üstlenilen kamu görevinin yerine getirilmesinde tarafsızlık ilkesinin zedelenebileceği açıktır.

Öte yandan, belediye ve il genel meclisinin belirli toplantı süreleri olduğu, meclis üyelerinin aynı zamanda encümenlerde ve ihtisas komisyonlarında görev aldıkları, bu oluşumların da belirli zamanlarda toplandıkları göz önünde alındığında, daimi işçinin meclis üyesi olması halinde, hem iş akdinden doğan yükümlülüklerini, hem de meclis çalışmalarına katılma yükümlülüğünü aksatabileceği, yoğun çalışma gerektiren meclis üyeliği görevini aksatmasının meclisin işleyişini olumsuz etkileyebileceği, kaldı ki, meclis çalışmalarının hızlı ve verimli yürütülebilmesi için meclis üyelerinin toplantılara katılımları konusunda Kanunun öngördüğü kurallar dikkate alındığında, meclislerin daimi işçileri ilgilendiren kadroların ihdası, iptali ve değiştirilmesi, performans ölçütlerinin belirlenmesi ve denetim gibi hususları görüşeceği toplantılara işçi olan meclis üyesinin katılamayacağı, bu durumun da meclisin çalışma düzenine zarar verebileceği de kaçınılmazdır.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde, 4857 sayılı İş Kanunu ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun, belediye meclisi ve il genel meclisinin görev ve yetkilerini belirleyen hükümleri ile söz konusu meclislerin toplantı ve görüşme yapma, komisyon oluşturma, komisyon çalışmalarında görev alma, başkanlığa vekâlet etme ve benzeri konuları düzenleyen hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; söz konusu kamu kurumlarında çalışan daimi işçilerin, işçi olmalarından kaynaklanan statüleri ile aynı tüzel kişilikteki meclis üyeliği statüleri birbirleriyle çatışmakta, dolayısıyla meclis üyesi sıfat ve yetkilerini kullanarak aynı tüzel kişilikte karar alma, denetim ve yaptırım süreçlerine katılmalarının mümkün olmadığı sonucuna varılmaktadır.

*** Bu makale Belediye Dünyası Dergisinin Mart-2016 tarihli sayısında yayımlanmıştır.**

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA